1878. X. évfolyam. 127. szám. Szerda, julius 3.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VEOSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSATHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „független ségi párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:

Úthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilttér“-en megjelenő közlemény úthasábos petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ügyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

Debreczen, julius 3.

Az országos kapaczitátió kezdetét vette, hullanak a magas kormány részéről is a szebbnél szebb frázisok a nép közé; „mindent megtettünk, mindent elkövettünk, hogy rajtad óh nép segithessünk, igyekeztünk fejed felől a tornyosuló vészt elháritani, milliók megtakaritásával kedvező anyagi helyzetet állitani elő, s ha többet nem tehettünk, bizony nem a mi hibánk!“ Igy kiált fel az uszályhordozó politika, te pedig jó magyar nép hidd el, mert a ki nem hiszen elkárhozik s lelke a pokol bosszuló tüzén örökké fog égni!

„Mindent megtettünk.“ Hát nem égbekiáltó gunyjára van ez mondva az eseményeknek, nem pirul-é el arcza a hitvány jezsuitismusnak, midőn ezt kimondja, nem dobban-é meg szive, midőn papirra teszi, és nem retten-é vissza a hazug ámitás ez iszonyatos csalástól?

Vagy tud-é felmutatni csak egyetlen pontot is e nagyon is szabadelvü kormány, hol a felmerülő kérdések a haza javára döntettek el? Hiszen ne emlitsük a vám- és bankügyi kiegyezést, adófelemelést, s az ezzel kapcsolatos hivataloknak az ország megmérhetlen kárával történt rendszeresitését, ne emlitsük vallási autonomiánk nyilt megtámadását s ősi törvényeink arczulcsapását; ne emlitsük dicső honvédeinknek adott nemzeti becsületszó sárba taposását; felejtsük el, hogy állami meltóságunk a hizelgés s kegyhajhászás hitvány sarába vonatott le, csak azt a 80 milliós adósság elvállalását jellemezzük, melynek jelenetei imént folytak le szemeink előtt.

Ki tagadhatná el, hogy ezen adósságot az osztrák épen a mi leigázásunkra vette fel, s mert ez igy volt a 67-ki kiegyezéskor, ennek elvállalása a nemzeti önérzet megsértése nélkül szóba sem jöhetett, amint hogy nem is jött.

És ime ez a minden izében magyar (?) kormány most egyszerre csak azt mondja az osztráknak: sohase törődj ezen adóssággal, majd kifizetjük mi helyetted, ugy is mi ránk költötted!

Hanem ez mind állami jólétünk emelésére történt, s hogy egynehány millióval szegényebbek vagyunk, az mind nem tesz semmit, ha meggondoljuk, hogy — az osztrák nem haragszik reánk!

Ime polgárok ilyen emberek akarják próbára tenni hiszékenységeteket, elakarják veletek hitetni, hogy az a végtelen nyomor, mely a társadalom minden rétegében mutatkozik, a roppant teher, mely az adózó nép vállára nehezedik, az a köny, mely a szegény polgár száraz kenyerére pereg, az a sohajtás, mely az aggódó honfi kebléből felszakad . . . . ez mind eldorádói boldogság kifolyása. Elakarják veled hitetni, hogy akkor midőn állami önállóságunk s függetlenségünk utolsó szálai is elszakadni készülnek, midőn tervszerüleg dobnak a provinczialismus örök halált rejtő ölébe, neked nincs jogod a tiltakozásra nincs joga a nemzetnek „veto“ szavát felemelni!

S fájdalom annyira alá van mára sva a nemzeti önérzet, annyira meg van mételyezve a társadalom ezen álprófétáik istentelen tanaival, hogy az ember önkénytelenül felkiált: hol vannak az Arpádok, Zrinyiek, Hunyadiak s Rákócziak unokái, hol van a dicsőségben s gyászban egyiránt nagy és méltóságos nemzet, hogy megtüri a fattyu hajtásokat ezredéves törzsén?

A dicső nép . , . . névben él csak, többé nincs jelen!

Polgárok! ne higyjetek az álprófétáknak s a bárány bőrbe bujt farkasokat megismerni tanuljátok, mert a tanács mit azok adnak nem az önzetlen tiszta hazafi — hanem a kegyhajhász tanácsa, s ha magatokat most félre vezetni hagyjátok, a minden bizonnyal bekövetkezendett keserü csalódás után késő lesz felkiáltanotok: „uram bolonditsd meg az Akhitófelek tanácsát!“

Politikai hirek.

— **Pártunk a vidéken.** Halason a függetlenségi párt Mocsáry Lajost kiáltotta ki jelöltül. A mezőturi függetlenségi párt pedig a szép tehetségü ifjut, Herman Ottót léptette fel. — E tősgyökeres magyar vidék lakosai bizonyára nem fogják követni a hazarontó kormányt.

— **Móricz Pál** Nagyváradon járkált legközelebb, sőt értekezlet-tartására meghivókat is küldözgetett szét, de eredménytelenül, mert Tisza Kálmán nem kell Nagyváradon. Ott Szilágyi Dezső egyetemi tanárt léptetik fel követjelöltül.

— **A jövő országgyülés** október hó 15-kére hivatott egybe király ő felsége által.

Königgrätz — Bosznia.

1866. jul. 3. — 1878. jul. 3.

Debreczen, jul. 3.

Mint mi is jeleztük, Bosznia occupatiója tegnap minden valószinüséggel végbement, s ezzel megtörtént a legégbekiáltóbb igazságtalanság, mely valaha elkövettetett.

Mily visszatetszést szül országszerte ezen cselekmény, nem szükséges fejtegetnünk, valamint azt sem, hogy milyen kiszámithatatlan kár háramlik ebből hazánkra anyagilag ugy mint erkölcsileg.

A munkás kéz elvonatott mindennapi foglalkozásától és pedig azon időszakban, midőn a szegény család egész évi kenyerét kellett volna beszerezni. Majd a tél hideg napjaiban koldulhat egy darab kenyérért az apátlan árva, sirhat, kereshet a magára hagyott tehetetlen családanya.

Bizony az ember szive facsarodott, ha látta az elutazás jeleneteit, mint sirta a nő a legkeserübb bánat könyeit s a szegény gyermek mint öleli át — mintegy ösztönszerüleg — a messze távozót.

Hallottuk a békételenség szilaj kifakadásait s láttuk együtt sirni a közönséget a hadfiakkal. Az ilyen lelkesedéssel nem lehet ellenséget verni, hanem igenis lehet vele egy — Königgräczet fogni.

Épen ma van tizenkét éve ama szerencsétlen csatának, épen ma tizenkét éve, hogy a vak elbizakodás, s kapzsiság iszonyuan boszszulta meg magát. Egy bal lépés a közéletben is meghozza következményeit annyival inkább az államok életében. Kisebb hibából is háramlott már roppant veszteség monarchiánkra, e most szándékolt lépés pedig az összes közvélemény szerint is a legnagyobb szarvas hiba.

Tizenkét év előtt is épen ugy az ügyek élére állitott egyén tapintatlansága és gőgje hozta reánk a borzasztó vereséget, mely monarchiánkat a mellett hogy megalázta, alapjában renditette meg; most is az üres hiuság és tegyük hozzá — kapzsiság tételi meg azon lépést, mely ha talán következményeiben nem lessz oly káros mint az volt, de erkölcsi hatásában egy cseppel sem marad hátrább annál.

Azt mondtuk, hogy talán nem lesz oly pusztitó . . . . pedig sokkal veszélyesebb, hogy ugy mondjuk sokkal borzasztóbb ellenséggel állunk szemközt itt, mint állottunk amott. Ott a hideg számitó ész és remekül keresztül vitt taktika vert le, s itt Boszniában egy könnyen fanatizálható s fanatizmusában iszonyu nemzettel találkozunk.

Es ha felütjük a történelem lapjait látni fogunk ott eseményeket, látni fogunk óriási pusztitásokat, de látni fogunk páratlan hősiséggel megvivott harczokat is, melyeket a török nemzetnél legkönyebben felélesztheto fanatizmus vivott. S vajon a mostani események Benedekje jót áll-é arról, hogy ez a fanatizmus nem fog felélesztetni s nem fogja-é elseperni a föld szinéről a betolakodó sereget, mely sereg, hogy épen magyar legyen arról hüségesen gondoskodva van.

Sajnos, hogy Magyarországnak oly sok Benedekje van!

— **BUDAPESTI HIREK. Szemle.** A király megtekintette a Budapesten állomásozó ezredeket, melyek a budai vérmezőn voltak felállitva. **A kálvária téren** ismét nagy verekedés volt katonák és polgárok közt. **A király** tegnap este tiz órakor elutazott a fővárosból. **A „Nemzeti Hirlap“**, mely eddig „pártnélküli“ közlöny volt, jövő hó elsejétől kezdve, mint a kormány lapja fog megjelenni, megnagyobbitott alakban. A lapot Márkus István fogja szerkeszteni.

Tanügy.

Debreczen, 1878. jul. 2.

(Folytatás.)

Az ipariskola II. oszt. négy csoportjában a zárvizsgálatok tegnap d. u. 6 8½-ig tartattak meg.

Megjutalmaztattak a következő iparos tanulók: Nagy Gyula csizmadia, Kron János czipész, Czimi György szabó, Bőr János kovács két két drb. tallérral.

Szondi György asztalos, Tar Károly ács, Sarkadi József kalapos, Sonnenwirth Berta bádogos, Ormós Károly órás, Molnár Antal timár, Kabai Lajos csizmadia, Kerek Miklós csizmadia, Nagy Imre szürszabó, Szőke Dániel csizmadia, Uri Imre csizmadia. Nagy Gábor molnár, Szilvási József könyvkötő, Nagy Lajos csizmadia, Folk Lajos festő, b. László József csizmadia. Vörösmarti István lakatos, Lusztig Márton kefekötő, Mucsi Imre szürszabó, Madarász Ferencz csizmadia, Bőr János kovács, Greizer Lajos csizmadia, Albert Lajos csizmadia, Ember József asztalos, Novák József kovács, Tóth Imre hentes, Sári Károly czipész, Kis István csizmadia egy egy drb. tallérral.

Kis Lajos kalapos, Zsom László kerékgyártó, Révész István szücs, Pénzes Lajos timár, Cséki István kefekötő, Kovács István czipész, Faragó István sütő, Kis Károly szücs, Papi István kötélverő, Szatmári István kovács, Kaszás Ferencz lakatos, Molnár Eerencz csizmadia, Vécsey Lajos csizmadia, Fehér László szabó, Ötvös Lajos kovács, Balog Károly asztalos, Sáfrány Imre csizmadi, Matkó József csizmadia, Vékony Mihály szürszabó neveik dicsérettel emlittettek fel.

Befejeztetett a vizsga s bevégeztett egyszersmind az iskolai év tek. Beke Mihály ur az állandó népnevelési bizottság küldöttének meleg lelkesitő beszédével.

Dóczy Gedeon,
igazgató.

— **VIDÉKI HIREK. Vedres-Ábrány nevü** községben huzamosabb idő óta se pap, sem tanitó nincsen. **Egy nagykikindai** vendéglős szerelemféltésből megölte nejét. **Nemes ember.** Egy ifju leány vizmeritése közben a Vág hullámaiba zuhant; ezt látva Erdélyi Antal, selyei postamester, utána ugrott, s a fuldokló leányt szerencsésen partraszállitá. **Bessenyő** község pusztitó tüz martalékalett. **Egy dunakeszi** lakos a korcsmában társának leharapta az orrát.

VIDEK.

— A „Debreczen“ levelezése. —

Ér-Tarcsa, 1878. jul. 1.

— Választási mozgalmak. —

Tisztelt szerkesztő ur! Lélekemelő, szivet hangosan dobogni késztő jelenetről, s tán nem hibázom ha azt mondom: ünnepélyről sietek értesiteni e becses lapok tisztelt olvasóit.

A székelyhidi választó-kerület függetlenségi párti választó-polgárai ugyanis, a csaknem küszöbön levő képviselői választásokra való tekintettel, elérkezettnek látták az időt, a teendők megbeszélése végett egy szükebbkörü pártértekezletre Székelyhidon egybegyülni a csak pár nappal előbb megállapitott, junius 30-kán. Azonban, hála a gondviselésnek, elismerés a nemzet igaz, elévülhetlen jogaiért lelkesülni s küzdeni tudó s akaró vál. ker. polgárainak, daczára a közbejött s sokakat otthon marasztó, másokat az utban feltartóztató esőnek: (ezt én igen jó omennek veszem, mert azt látom belőle, már t. i. a várva-várt és kérve-kért esőből, hogy az ur isten már előre is áldását adja fáradozásainkra;) a kerület 48-as polgárai oly szép számmal gyültek össze a kijelölt helyen, hogy a későbbre tervezett nagyobb szabásu értekezlet összehivásának terve, mint felesleges elejtetett, nem levén semmi akadály, hogy a párt ujonan megalakuljon s szervezkedjék. A mi meg is történt. És most következett a valóban inposáns jelenet; ugyanis, midőn pártunk volt, s most ujolag megválasztott derék elnöke, Fráter Kálmán képviselőjelölt kinevezésére, s a maga részéről ilyenül ajánlott bagaméri ref. lelkész Kiss Albert ur elfogadására hivta volna fel a gyülést: egyhangu, szivből-lélekből jövő, nemcsak a léget s a termet, de a keblet is megrázó s szünni nem akaró eme harsány kiáltásban tört ki az egész gyülekezet: éljen Kiss Albert!

A jeles férfi szerénységét ismerve, el voltunk rá készülve, hogy a bizalom eme jeleit igyekezni fog magától másra háritani: de arra is elvoltunk készülve, hogy de bizony most az egyszer csak nem engedünk. És igy az ily szépen, ily egyhangulag s ily eclatans módon nyilvánuló közbizalomnak megfelelni s a képviselőjelöltséget kerületünkben a függetlenségi párt részéről elfogadni s az ügyet szivvel-lélekkel szolgálni, hazafiui szent kötelességének ismerte.

Nevelte ezen ünnepély méltóságát azon nevezetes s feljegyzésre méltó esemény is, hogy elveinket valló s már 1869-ben a ker. képviselőjelöltje Ér-Keserü r. kath. lelkésze Kovrik Attur ur, (kiről jelenben sokan azt hitték, hogy ujolag fel fog lépni s igy pártunk győzelmét az elszakadozottság következtében kétségessé fogja tenni) hogy a párt győzelme — ami kétségbe sem vonható — annál biztosabb legyen, a maga részéről is, hatalmas, hazafias beszédben sziv s lélekkel csatlakozott Kiss Albert jelöltségéhez. És e szép e nemes tényével oly viharos éljenzést és tapsot, a kerület összes tagjainak oly tiszteletét és szeretét érdemelte és nyerte is ki, mely valóban nem értéktelenebb egy kerület képviselői mandatumánál. Vajha igy érezne, igy tenne a haza minden kerületében levő függetlenségi párt hasonló körülmények közt, vajha meghozná kiki a maga részéről az áldozatot tudván: „a haza minden előtt“ ennek javára! Igy aztán, széthuzásunkkal nem koczkáztatnánk ügyünk győzelmét, sőt biztositanánk azt, tudván: egyetértés diadalra vezet!

Sz . . . . . .

Kelet rendezése.

Debreczen, jul. 3.

A kongresszus gyorsan oldja meg a fenforgó nehézségeket, s gazdának tekinti magát a török birodalomban.

Legalább ezt mutatja az a bőkezüség, melyet Ausztria-Magyarországgal szemben gyakorol Bosznia s Herczegovina odaajándékozásával.

Az okkupácziót ellen tiltakozó török küldötteket Bismarck herczeg félbeszakitá, azon nyilatkozattal, miszerint el van határozva a kongresszus határozatait érvényesiteni.

A kongresszus legutóbbi ülésén Szerbia függetlensége elismertetett, hasonlóra van kilátása Romániának is. Ezzel azonban a románok nincsenek megelégedve, mert Besszarábiát Oroszországnak engedte át a kongresszus; ezt a tartományt pedig mindenáron birni akarja Románia.

Az ázsiai kérdésben ujabb nagy nehézségek merültek fel Batum miatt.

Azért majd csak kifőzik már Törökország szétdarabolását a boszorkány konyhán.

Pest, 1862. november 7.

Félre kincsek és nektárok,
Én a mennyek felett járok!
Csokonay.

Kedves jó szüleim és
kedves jó Kati hugom!

Szivem csordulásig telve a mennyei üdvösség előérzetének kéjitalával! Idegeimben andalitó, majd viharzó csárdást tánczol minden érzet, — agyam az örök élet, a halhatatlanság fényözönében uszik! — Mintha nem is a por, hanem az üdvöt osztó menny gyermeke volnék, lehullott rólam ugy érzem minden földi, minden salak, mi a halandót a sirhoz köti, az ég megnyilt előttem, s már látom a megváltás fehér galambja képében fejemre szállani a boldogságot; — — — mert csak egy pár nap még, és én az üdvözitő szülei, testvéri s baráti szeretet ölelő karjaiba dőltem, a tiétekbe kedves jó szüleim, kiket egy évvel ezelőtt bizonytalan sors elé menendő faj-

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

A SZERENCSE FIA.

Regény az életből.

Irta: **Zombori Gedő.**

(9. folytatás.)

Abban az időben a professor nem fraternisált a diáksággal, nem hajhászta annak kegyét, a tudomány adott tekintélyt, és a tanitvány fensőbb lénynek tekintette tanitóját. Nem is volt akkor könnyü professornak lenni, s a ki azzá lett, megérdemelte a tiszteletet. A magyar tanár tudományban a külföldi egyetemek hires tanárainak nem állott utána, szakmájokban többnyire nagy és kitünő emberek voltak mind.

Régen nem volt még meg az a szép szabadság, hogy a nemes tanuló ifjuság ugy merte volna magát tekinteni mint tanárának biráját, kinek meg is mondhatja, mint a minap egyik főiskolánkban meg is mondotta.

— Mi nem akarjuk az urtól hallgatni ezt vagy azt a tudományt, mondjon le az ur.

— Menjen el az ur, vegye kezébe a koldusbotot.

S az öreg tanár, hogy éhen el ne haljon, elment „instructor“-nak, elment papnak egy oly szegény egyházba, a mit egy káplán sem fogadott el.

S a tanárnak mi volt a hibája.

Ifju nejét körül zsongta az ifjuság, az ifju nő talán kissé megsiklott a vágyak és szenvedélyek talaján, de bünös nem volt.

Akkor a „tiszteletes“ ifjuság professorait nemcsak tisztelte, szerette, bálványozta, hanem becsületét védelmezte is.

Domby Tamás uram költészetének, megtámadott jó hirnevének védelméről tanácskozni szombaton délután gyülést tartott a diákság.

A „deákok apja“ a „contra“ ur előadta komolyan, de fájdalmasan a nagy szégyent és bántalmat, mely a nagy enyedi főiskolát érte, midőn egy olyan hires professort mint Domby uram, megtámadott, értetlen embernek nevezett, kigunyolt, pellengérre állitotta az, a ki tán még soha falusi tanitó sem volt.

— Ezt nem lehet megengedni eltürni!

A tiszteletes diákság be is látta, hogy kell tenni valamit, elkezdett okoskodni, vitázni; de végre is oda ütött ki a közmeggyőződés:

— Nagytiszteletü és tudományu Domby Tamás uram, nagy bölcsész, kitünő professor, jeles ember, minden és minden, hanem rosz költő. Azokat a verseket nem lehet védelmezni, azok bizony roszak.

Már ott állott a dolog, hogy a szégyen szégyennek marad, Helmeczy urammal nem bir az egész collegium.

Ekkor történt az a hallatlan merénylet, hogy egy első éves „novicius,“ kinek még a „bagoly fül“-ei sem nőttek ki, a sutból beleszólott a tiszteletes „juratus“-ok — esküdt diákok — vitájába, hogy ő azokat a verseket nem találja olyan roszaknak, hogy meg ne lehetne védelmezni, annak a birálónak nincs mindenben igazsága.

Ez a bátor szóló, érdekes arczu, szelid ifju volt, olyan igénytelen, hogy az ember megbámulta, miként merészelte felnyitni száját ilyen szép uj tógás diák urak között.

Lukács uram a rhetorok praeceptora rá is nézett egész megvetéssel:

— Nem értesz te ahoz fráter!

Hanem tiszt. Kardos uram az orvosok praeceptora, a ki soha sem tudott Lukács urammal egy „sédes“-t békességben kiülni, s mindig ellenkezőt állitott fel: csak azért is màskép gondolkozott.

— Te vagy az Bartha Gábor öcsém? Szólhatsz bátran, ha érted a dolgot.

S előhivta a szerényen még hátrább huzódott ifjut.

— Beszélj öcsém.

Mintha most is látnám mint hevült fel Gáborunk csendes arcza és jött a lelkesedés lángjába azon minden merengő vonás, mint égtek szent tüzben a máskor ábrándosan mélázó szemek!

Beszélt a mult büneiről. Egy idegen nyelvért lemondtunk a magunkénak miveléséről, a mely pedig oly szép, oly zengzetes. Elmondotta, hogy most, midőn a nemzeti élet ébred, nyelvünk bontakozik a latin százados bilincseiből, midőn még nincs irodalmunk és azt teremtenünk kell, hogy a mivelt népek sorába felvétessünk, nincs e szent ügynek annyi bajnoka, hogy szabad volna elriasztanunk egyet is, mert becse, érdeme van minden törekvésnek.

Elmondá, hogy a nemzet ereje, szelleme és felvirágzásának alapja nem a paloták fényes termeiben, a nyelv nem a förendek, hanem a nép ajakán maradt, s a „Hegedüszó és czimbalom“ költészetünk ez uj kutfőjének a szép költészetnek kisérlete.

S ha nem állanak is a szerény füzet darabjai a classicus kor magaslatán, lehet és van is becsök egy kezdő irodalomban mint a miénk; mert alakilag hibátlanok sőt mintaszerüek. De vannak e füzetben szép sőt megragadó képek, hasonlatok találó rajzok, van benne költészet. . . . .

Ekkor komolyan a katedrához lépett, elvevé az oda helyezett füzetet, s felolvasott pár megragadó gondolatot.

A hatás nagyszerü, leirhatatlan volt.

Az ifjuságot előbb szótalanná tette a bámulat; — az eszmék varázs hatalma azonban csakhamar megragadta a sziveket, kitört a lelkesedés. Kardos uram a védnök szemei örömtől ragyogtak, még Lukács ur a kevély juratus is csodálkozva nézett az ifjura:

— Hol tanultad te ezt öcsém!?

Gábor talpa alatt égett a föld, mintha szégyelte volna a mi történt, félénken egy zugba akart visszahuzódni; de nem lehetett, vénebb és ifjabb diákok „nelyes,“ „éljen“ kiáltások közt siettek kezet szoritani az ifjuval; de mintha villám csapott volna le: egyszerre rémülten hátráltak az előrenyomulók.

A háttérből a „rector professor“ erőteljes alakja tünt elő. Oda lépett az ifjuhoz s megszoritá jobbját.

Nagytiszteletü és tudós Bordás uramtól ilyen megtiszteltetésben „novicius“ „bagoly“ diák még soha sem részesült.

— Mindent hallottam Bartha Gábor uram! Kigyelmednek helyén van a szive is, esze is. Holnap. vasárnap ebédre szivesen látom, hozza be kigyelmed szépen leirva azt is, a mit elmondott.

Azután oda fordult Lukács ur felé, ajakán azon metsző gunynyal, mely vérzett és megsemmisitett.

— Tiszteletes Lukács uram szép iró, le fogja irni kigyelmed után ezt a szép védbeszédet, s hivatalosan fogja bizonyitani, hogy mindezt csak egy novicius mondta el, rögtönözve. Hát még ő kigyelme a juratus, a rhectorok praeceptora mennyivel bölcsebb dolgokat tudna egy igaztalanul elitélt professor védelmére elmondani.

(Folyt. köv.)

dalommal hagyék el s kiket most legnagyobb örömemet egyikéül, sokkal inkább enyimeket mint valaha ujra láthatni ujra ölelhetni az égiek kegyes ajándékából nékem már megengedtetik.

Hol van a nyelv, mely ki tudná fejezni örömemet; hol a betü, mely szavakba tudná önteni boldogságomat?

Hiszen én hazámat hagytam el, és benne mindazokat, kik engem szeretnek és én azokat, kiket elhagyék most mind ujra feltalálandom!

Bejártam a müvelt Európának meglehetős nagyrészét, szinről szinre láthattam a tudomány hőseit, kik munkálataikkal az egész emberi nemzet boldogitására igyekeznek közremunkálni, láttam körülöttem a nagyság különbféle nyilatkozatait, koszoruit az érdemeknek, miket a hálás elismerés tüz a méltók homlokára.

Itt a tudomány és szellemi nagyság gyülhelyén elég gyorsan telt el az egy év — kivéve betegségem idejét, de még azt sem lehetett hosszasnak tartanom, akkor ha azt tekintem, hogy egy év alatt legalább is 5 évet kellett tapasztalás tekintetéből átélnem; és én legfőbb igyekezetemet épen ezen eszmében összpontositám.

Az élet első felét nem kevés viszontagságok közt ugyan, ime jó formán tul éltem s ha néha, néha napján adott is az élet egy kis halvány örömet, drága árat kelle nekem azért fizetnem mindég s itt elsőhelyen áll azon kényszerüség, hogy igen sokszor kelle távol lennem tőletek!

Lelkem azonban előre is érzi már a lassanként elközelgő viszontlátás boldogitó örömét, mely ismét sokára, talán örökre összekapcsoland veletek, pár nap még s a vándor pályája bevégződött.

Az az egy év, melynek végénél állok, gazdag volt rám nézve tapasztalásban, de fegyzete szegény volt örömben. — hogy is ne lett volna az, hiszen egy pár szép lelkü fiun kivül, kikkel barátaim száma szaporodott, kit nevezhetnék enyimeknek azon sok közül, kikkel érintkezém, de a kik lelkemet ha akartam volna sem tudták volna megérteni!

Pedig a lélek tápszere nem más mint a szeretet s mentől fogékonyabb erre a lélek s mentől erősebb szüségévé vált ez érzelem: annál keservesebben esik, ha azt huzamos ideig nélkülözni kénytelen.

És én nem tudok philozoph lenni, hogy nekem mindegy lenne, ha távolból vagy közelről hat-e reám ezen szeretet!

De félre a panasszal, hiszen ha kevés rész jutott is ez idő alatt a szeretetből, annál többet nyertem a tapasztalásból, melyre ezutáni életem további pályáján épen oly nagy szükségem van, mint magára a szeretetre.

A világ kinyilt előttem a mit évtizedeken át csak álmaiban sejtett a gyermek, az nyitott könyvvé vált a tettre vágyó férfinál; megtanultam e könyvből, hogy a mit lelkem kimüvelésére eddig tettem, habár kezdetnek nem rosz is, ezutánra az nem lehet többé kielégitő, minőnek eddig talán magam is hivém, s ezutánni törekvéseimnek a jó, nemes és hasznos létesitésre még erősebbeknek kell lenniök, minők eddig voltak.

Szóval — ha nem kell is alapjáig lerombolnom, nem kevés fáradtsággal épitett multamat, — az épület, mit rája kell raknom, mindenesetre különbözni fog attól, mit lelkemben eddigelé elképzelék.

Ihletelt kebellel s ájtatos léptekkel kerengék a szük szobákban, hol Humbolt nagy lelke az egész világra fényt sugárzott ki, s társalogtam a halandók ezen egyik legnagyobbikának körültem repkedett szellemével, s megvetni tanultam a purutya népet, mely a sötétség fiaiként szereplő papság által felbujtatva, nem iszonyodott megkövezni s meglopni a világosság ezen nagy apostolának koporsóját.

Beléptem a szabad Schweicz szentelt földére, melyet Tell Vilmos, Zwingli és Haller nagy szellemei egy uj Spártává, Jeruzsálemmé és Athenné szenteltek föl. Voltam a nagyok és dicsők hazájában Frankhonban, melynek fiai még bőszült elragadtatásukban, még vérfürdők által is az összes emberi nemzet felvilágosodásáért törnek, rombolnak és épitnek.

Láttam ennek nagy fiait, kikre a tudomány istensége Minerva önmaga adá palástját s hinté csókjait! hallottam hirdetni a teremtő természet változhatlan örök törvényeiből mindazt, mit eddig látni, ismerni és tudni halandó szemeknek megengedték!

Sokféle gondtól üldöztetve, ödöngettem a Tulleriák kertjében, és palotája körül, hol az emberiség sorsát földi kezekkel már régóta intézgetik! Szent lelkesedéssel imádkoztam a nélkül, hogy szavak kellettek volna hozzá, Cuviér teremtményei között a Jardin des Plantesben!

Mohó kéjelgéssel szemlélgetém a Louvre páratlan gyüjteményeit, mikről ha az egész világ elsülyedne is, ujra meg lehetne irni az emberi nemzet müvelődési történetét!

Keresztbe tett karokkal, roskadozó lábakkal még, élő sirjel gyanánt állottam Abelárd és Hellois-e sirjánál, melyet a szerető szivek bálványozó szeretete s részvéte, annyi század mulva még most is örökké fris koszorukkal halmoz el!

Hogy is ne, hiszen mióta a világ fennáll, forróbban mint ők, tán soha senki sem szeretett, s ha élt valaha halandó e földön, a ki olyan értelemben tudott szeretni minőnek isten a szerelmet teremteni kivánta; csak a kedveséért, a férfiui tökéleteségek megtestesült mintaképéért, Abelárdért, mindenét gondolkozás nélkül feláldozni tudó Helloise lehetett az!

Bejártam a boulognei erdőt, Fontainebleau és St. Claudot, szinhelyét az ujkor kis és nagy eseményeinek.

Az „Aux grands Hommel le patrie reconnaistanse“ jeligét viselő Pantheont! — Notre Dameot, a hires cathedrált, keserve Esmerálda lebegő alakját.

A Font le Glorie de la France büszke mondatot homlokán viselő mütermeit, Versaillesnek, hol az ezer féle különbözetü életviszonyok minden nagy embereit, lett légyen az tudós müvész, állam férfi, hadvezér, pap, katona, bibornok vagy csizmadia, fejedelem, vagy azoknak a kedvesei, ha a maga szakmájában nagy volt a legnagyobb egyességben mindent megtalálni.

Ismerni s becsülni tanultam a nagy nemzetet, — mert igen is érdemes az becsülésre, mely saját nagyjait megbecsüli.

(Vége köv)

Bosznia okkupációja.

Az okkupációra vonatkozólag a „Közv.“ ezeket irja:

Több oldalról érkező hirek szerint az osztrák-magyar csapatok Boszniába való beosztása már a legközelebbi napokban (egy versió szerint a jövő hét elején) fog megtörténni. A területorzás politikáját, melyet a magyar nemzet oly élénken kárhoztatott népgyüléseken és föliratokban, köztudomásulag jobbadára magyar ezredek vannak hivatva foganatositani.

Az ezen intézkedés fölötti fölháborodás országos, mélyreható. Mint lapunknak egyik barátja beszéli, — ki ma érkezett haza egy Dél-Magyarországban tett körutról — az annexió veszélyes és erkölcstelen politikáját mindenki nyiltan kárhoztatja, még a politikai doldokban oly tartózkodó németajku polgárság is. Az emberek számitgatnak s ugy találják, hogy az adózó közönség fogja meginni e kalandos politika Levét. Utalnak Lombardiára és Venezuélére, mely tartományokba óriási összegeket ölt Ausztria, s végül mégis csufosan elveszté. Senki sem nyomja el azon meggyőződését, hogy gróf Andrássy és Tisza Kálmán e szerencsétlen politika által, — melyet az utóbbi egyszerü servilismusból szolgál — rendkivüli veszélyek elé viszik Magyarországot s a monarchiát.

*

Az okkupációra vonatkozó legujabb részleteket a következőkben csoportositjuk:

A török miniszterek és méltóságok esütörtökön tartott nagy tanácsa, melyen Bosznia és Herczegovinának Ausztria-Magyarország általi okkupatiója tárgyaltatott, mint Konstantinápolyból távirják, utasitást adott a kongressusi török meghatalmazottaknak, hogy kijelentsék, mikép a porta nem egyezhetik bele az occupatióba, bármely területrészen történik is ez. Hirlik, hogy az osztrák-magyar okkupátió érdekében más hatalmak részéről is a portánál nyilatkozatok történtek. A porta eddig megtagadta beleegyezését, és arra utalt, hogy idegen csapatok a muzulmánok fanatismusát idézhetik fel az illető területeken. — A török meghatalmazottak időközben valószinüleg megtették nyilatkozatukat a kongresszuson; de semmi kilátás arra, hogy Ausztria-Magyarország, támogattatva más hatalmaktól, legmond a menekültek hazatérésére szükséges katonai biztositékról. Katonai ellenintézkedéseket különben a porta Ausztria-Magyarország ellen alig ha fog tenni.

Külföldi szemle.

A „Jurnál des Dabats“ czimn franczia lap a kongresszus munkáját neblásna, az emberi és nemzeti jogok lábbal tiprásának és Törökország felkonceolásának nevezi.

Az angol toriek is dühöngnek Anglia képviselői ellen, kik gyalázatosan játszanak az angol nemzet beunök vetett bizalmával.

Románia nlharározta, hogy utolsó emberig elenszegül Besszarabia elorzásának, a darányi Montenegró kimondja hogy a San Stefanóba neki engedményezett területből egy talpnóba neki engedményezett területből egy talpnóba neki engedni, a levert Törökország fegyverben van ismét Európa két leghatalmasabb katonai állama ellen.

— **Külföldi hirek. — A franczia nemzeti ünnepnek** — melyről mi is megemlékeztünk — kitünő idő kedvezett. Az egész Páris tündéri látványt nyujtott. **Orosz liferácziók.** A mult hó végén egy bizottság Romániában megvizsgálta az orosz katonák számára szállitott élelmiszerek minőségét, és 168.000 pud kétszersültet megsemmisitendőnek talált. Ennek értéke egy millió rubel volt, mely most a légbe vándorolt. — **Tüntetés.** A velenczei osztrák konzul macskazenét kapott. — Erre vonatkozólag a következőket irják: Tegnap este egy tömeg csőcselék, körülbelől 40—50 személy esti 10 órakor meglepte az itteni főconsulságunk székhelyét és ottani csufos zaj és orditások közt beverte az első terem utczára nyiló ablakait és a bemeneti ajtón függő kétfejü sast is levervén, a canalisba dobta, szünet nélkül kiabálván: le Ausztriával. A hatóság csakhamar közbelépett, és megjelenésére a zavargók eltüntek. Ürügyet a zavargásra a következő ok adott; Triesztből minden évben egy kéj kirándulást szoktak rendezni az ottani olaszok Velenczébe. Az idén is, ép egy ilyen kirándulásnak kellett volna megtörténnie és az a mai napra volt kitüzve, de már tegnap este az itteni vendéglők, a mint látszik értesülve voltak, hogy az illető kirándulást a trieszti hatóságok betiltották.

— A „Debreczen“ t. olvasóihoz. Tisztelettel kérjük az előfizetések megujitását mielőbb eszközöltetni, hogy — a lap küldésében fenakadás ne történjék. Egyszersmind kérjük a hátrányok beküldését is.

UJDONSÁGOK.

* **Kedves kötelességet** vélünk teljesiteni t. olvasóink irányában, midőn az elhunyt nagytudományu férfiu, Dr. Kátai Gábornak szüleihez intézett levelét lapunkban közöljük. E levelet Dr. Zelizi Daniel a debreczen-nagyváradi orvos-gyógyszerész egylet által a nagy férfiu emlékének megüneplésére legutóbb tartott gyülésen olvasta fel. Mily fenkölt szellem, s mennyi költészet rejlik e sorokban, arról meggyőződhetik mindenki, ki elolvassa a levelet, mert az hiven visszatükrözi az elhunytnak lélekvilágát.

* **Szabolcsból** értesitik lapunkat, hogy Szegegyházán f. hó 20-án a vidék előkelőbjei táncz vigalmat fognak rendezni, mely alkalommal ugyanott a nagy-kállói választókerület értekezletet fog tartani. Ez értekezleten gróf Dégenfeld Gusztáv fog a függetlenségi párt részéről Szoboszlay Pap József habarékpárti volt képviselő ellenében, képviselőjelöltül felléptetni. Gróf Dégenfeld Gusztáv megválasztása bizonyosnak mondható.

* **Utczáink némelyikén** a gyalog járda oly miserabilis állapotban van, hogy az ember minduntalan ki van téve a lábtörés veszélyének. Ideje volna, ha intézkedés tétetnék e baj orvoslására.

* **Őszinte részvéttel** vettük a szomoru hirt, hogy helybeli ref. kántor Kerékgyártó Sándor 9 hónapos András nevü fiacskája elhalt. Temetése holnap délután 5 órakor leend. Midőn a kisded hamvakra csendes békét kérünk, kivánjuk egyszersmind, hogy az élet és halálnak ura küldje a mélyen megszomorodott családra a vigasztalás lelkét.

* **Sáp.** Mégis csak furcsa a sors játéka! Kötetnyi regényeket irtak róla az irók, gyakori esetben a szónokok fejtegetéseik tárgyává tették azt, hittek és hisznek benne; egyszóval a sors játéka nagy szerepet játszik a halandó ember életében. És csakugyan igy van. Köztudomás, vagyis általános hiedelem szerint a a mozgósitás következtében behivott katonákkal Bosznia okkupatiója czéloztatik. Városunkból a mult vasárnap vitettek el a behivottak, s igazán különös, a vonatot szállitó mozdonynak neve „Sáp“ volt. Sáp tudvalevőleg pedig azt jelenti, a midőn valaminek akaratunkkal a tulajdonos beleegyezése nélkül jutunk birtokába, vagyis sápolunk. A „Sáp“ czimü mozdony talán csak nem ezt akarta jelenteni? — Mégis csak különös ez a sors játéka!

* **Az önk. tüzoltó-egylet** zenekara tegnap este az „Európa“ kávéház előtt tartott volna zeneestélyt, s e körülményre a t. közönség lapunkban figyelmeztetett is. Azonban a zeneestély elmaradt, mivel a kávéház tulajdonos már költöző félben lévén, a közönség igényeinek talán kellőleg nem is felelhetett volna meg.

* **Baka aristokrátia.** Beszáll a gőzkocsiba a vén baka s ott meglát egy tiszti szolgát is, ki már helyet foglalt. Ezt már nem állhatja az öreg vitéz, s rögtön jelenti alássan az őrmester urnak, hogy sem ő, sem pedig az őrmester urnak, hogy sem ő, sem pedig társai azzal a „kutyafürösztővel“ nem fognak egy kecsiban ülni. A demonstratió oly nagy volt, hogy csakugyan ki kellett onnan szállitani a „privadinert.“

* **Jégeső.** A tegnapelőtti vihar alkalmával — mint halljuk — határunk némely részén, különösen az elepi és hegyes pusztákon nagy jégeső pusztitott. A fejlődő tengeri-szárakat derékban törte ketté a zivatar, sőt még a renden levő életben is nagy kár történt amennyiben a jég kiverte a szemeket a kalászokból. Ime tehát az utólsó pillanatban vesztjük el a szorgalom gyümölcsét.

* **A helybeli postahivatalnál** a levélfeladásnál évek óta mindig csak egy postatiszt volt alkalmazva, s ez gyakran alig volt képes eleget tenni a közönség igényeinek; igy történt, hogy a nagy sietségben gyakran bosszantó tévedések merültek fel különösen a levelek s hirlapok kiosztásánál. A tarthatatlan állapotot a derék postafőnök átlátta, s intézkedett, hogy a levelek, hirlapok fel és kiadási osztályánál két tiszt legyen alkalmazva; igy aztán többek között eleje van véve annak is, hogy a Dobrinczei polgármesterhez szóló levelek, nem fognak többé a debreczeni polgármesterhez küldetni.

* **Uj kereskedés.** Fröhlich M. Gyula a piacz-utczán a Szveticsné háza mellett igen szép és jól felszerelt üveg- és porczellánkereskedést nyitott. Ajánljuk az igyekvő fiatal kereskedőt a t. közönség figyelmébe.

* **Kéményt üz.** Tegnap délután a kisvárad utczán levő Vojnovics-féle házban a kémény kigyuladt, — mely gyuladás azonban komolyabb baj nélkül eloltatott.

* **Husárak.** megállapitva s bejelentve 1878. julius 3-tól 10-ig következők: 44 kr. Rácz Jánosnál egyháztér 345 sz. a. Rácz Györgynél czegléd-utca 2655. várad utca 2121 sz. a. 46 kr. Magyar Gábornál czegléd-utcza 55. csapó-utcza 114 sz. a., és pfia-utczán Rácz Jánosnál rózsatér 6 sz. a., Faragó Jánosnál teleki-utcza 2135 sz. a., Gyarmati Jánosnál mester-utcza 1113 sz. a., Gyarmati Istvánnál mester-utcza 1442 varga-utcza 2238 sz. a., Nagy Mihálynál csapó-utcza 796 sz. a. Rácz Gábornál csapó-utcza 335 sz. a. Feher Andrásnál csapó-utcza 295 sz. a. és végre Rózenberg Sámuelnél csapó-utcza 337 sz. a. minden többi mészárszékekben pedig 48 kr. Debreczen, 1878 jul. 3-án. Debreczen város kapitányi hivatala.

LEGUJABB.

— **Knin**, jul. 2. A boszniai csapatok a tartomány éjszaki és nyugoti részén összpontositattnak, Bosznia s Herczegovinában 40,000, Novibazár és Prisren közt pedig 20,000 ember áll.

Felelős szerkesztő: **Péter Gábor.**

Van szerencsém teljes tisztelettel értesiteni, hogy

Ormós Ferencz

norinbergi és diszáruk fiók-üzletét

BÉCSBŐL

(Debreczenben, a főpiaczon Scheer Bernát ur házában a „Bika“ átellenében)

folyó 1878. évi julius hó 1-ső napjától fogva teljes tulajdon joggal átvettem.

Mint ezen fiók-üzlet eddigi üzletvezetője is mindent elkövettem, hogy a nagyérdemü közönség igényeit ugy az áruk jeles minősége, mint jutányossága és pontos kiszolgálás által kielégithessem s most, mint az üzlet önálló tulajdonosa, teljes buzgalommal rajta leszek, hogy a t. közönség pártoló jóindulatát minden tekintetben kiérdemeljem s a midőn dusan felszerelt üzletemet a nagyérdemü közönség figyelmébe ajánlom

Teljes tisztelettel vagyok

Kraicz Gyula,

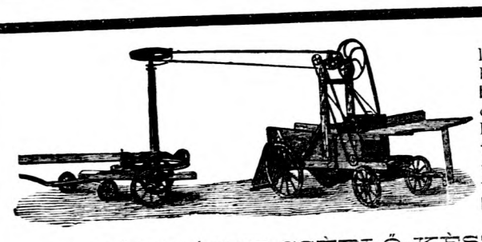

Kézi-cséplőgépek elismert legjobb szerkezet és elérhető legkönnyebb járással **biztositék mellett** a tiszta cséplés és a nagy munkaképességért **Bakar-féle rosták** kettős készülék és kettős vázó szerkezettel **magtartó-rosták választó- és közönséges rosták**

JÁRGÁNY CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

fekvő járgány vagy oszlopos járgánnyal, 1—6 lóerejéig **biztositék mellett** kitünő munkaképesség pontos és tartós szerkezettel ajánl a

Csermelyvölgyi gazdasági gépgyár Kassán

(szepesi országut, a várostól 1/4 órányira eső Csermely-völgyben.) **Föraktár: Fleischer és Schinger uraknál Kassán. Henger-tengelyek, szalma- és törékrázó-tengelyek- Lignum-Sanctum fa-csapágyak, és réz-csapágyak a**

GŐZ-CSÉPLŐGÉPEKHEZ

ujakat készitünk, és az elhasználtakat ujonnan átesztergáljuk; különösen a **gép kijavitásokat** pontosan és gyorsan eszközöljük.

A t. gazda közönséget gyári helyiségünk **és tetemes gépkészletünk** meglátogatására tisztelettel jesen felkérjük, és szükség esetében becses megrendeléseikkel bennünket megtisztelni kérjük.

230. 3—8. **A csermelyvölgyi gazd. gépgyár igazgatósága.**

Eladó birtok.

Egy czélszerüleg berendezett udvarlak szép gyümölcsössel s 150 hold külső földekkel, melyek részint tagositva, részint pedig a fordulós határba vagynak, minden vetéssel vagy a nélkül szabad kézből örökáron eladó. Bővebb felvilágositást ad a tulajdonos levélben vagy személyes értekezletre, Szamos-Dobon — Szathmár megyében utolsó posta Nagy-Majtény,

(243.) **Szabó József.**

„Önsegély,“

hü tanácsadó férfiak számára

Gyöngeségi állapotokban.

Oly egyénnk, kik magömlés-, **nemi gyöngeség,** hajkihullás-, valamint idült bujasenyvben szenvednek, **ezen a maga nemében egyetlen mü által tanácsot és gyökeres segélyt** nyernek. Megrendelhető a következő helyen:

Dr. ERNST L.,

Budapest, két sas-utcza 24.

(Ára 2 frt.)

Ki e hires mü értékéről meg akar győződni, kivánatra egy érdekes, képekkel ellátot kivonatot kap abból dijtalanul megküldve; azonban senki se vesse magát alá addig gyógykezelésnek, a mig e kivonatot nem olvasta. (209.)

Védjegyzet Ajánljuk védve

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Neubau, Zollergasse 2

cs. kir. hadügyministerium, ő felsége haditengerész és számos jótékony intézet sat. szállitói

cs. és kir. **királyi szabadalmazott gyárának**

legjobb és legajánlatraméltóbb

eső köpönyeit,

kocsitakaró ponyváit, ágybetéteit, sátorkelméit.

Értesités.

Tisztelettel értesitem ugy a helybeli, mint vidéki n. é. közönséget, hogy nálam

MINDENNEMŰ

választási lobogók

és jelvények jutányos áron kaphatók; a lobogók megrendelésre tetszés szerint készithetők.

Otrokocsi Végh János

Debreczenben.

4 goldene Medaillen. **Liebig** **4** Ehren-Diplome.

Company's Fleisch-Extract

aus FRAY-BENTOS (Süd-Amerika).

Nur ächt wenn die Etiquette eines jeden Topfes nebenstehenden Namenszug in blauer Farbe trägt. Liebig

Kapható: Debreczenben Géréby Fülöp és Rickl József Zelmósnál. Nagyváradon Janky Antalnál.

36. 2—6.

Gèp-sodronyfonatok

Árjegyzékek és mintalapok ingyen és bérmentve

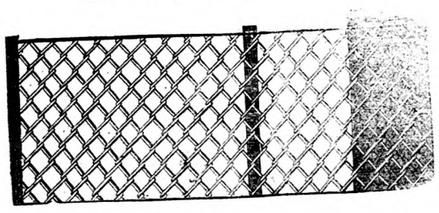

Árjegyzékek és mintalapok ingyen és bérmentve

kertek, erdők, gazdasági épület stb. bekeritéséhez, melyek nemkülönben ablak és **áthányó rostélyoknak** (föld, kavics vagy kőszén választására) czélszerüen használhatók, vas, czinezett és sárgaréz-sodronyból bármily méretben, továbbá

gazdasági gépgyárak és rosta készitők részére:

sodronyszövetek szelelő rostákhoz és **John Backer-féle tisztitó malom-szitáK vaskerettel** legjutányosabb árakért kaphatók

Kollerich Pál

első magyar sodronyszövet-, fonat- és szitaáru-gyárában

Budapesten, IV. ker., aldunasor 14. szám. 210. 5.—6.

Kiadó tulajdonos: **Vértessi Lajos.**

Debrecen, 1878. nyomatott Tiszai Daniel örökösei könyvnyomdájában.